

ЕКОНОМІЧНІ ВТРАТИ ЧЕРЕЗ ГОНКУ ОЗБРОЄНЬ

За двадцять століття людство пережило дві світові війни. З 1945 по 1983 рр. США 185 разів посилали збройні сили в різні країни.[1]

Світові військові витрати у 2017 році становлять \$1,7 трлн. Найбільше витратили на оборону Сполучені Штати, Китай, Саудівська Аравія, Росія та Індія. На ці країни припадає 60% усіх військових витрат.[2]

Гонка озброєнь — величезна загроза людству не лише як небезпека виникнення війни. Під військові бази відводиться значна частина території. Виготовлення величезних арсеналів зброї завдає непоправних збитків довкіллю. Особливо небезпечними є зберігання та захоронення ядерних відходів, відходів хімічного та бактеріологічного виробництва, аварії на військових заводах.

Пошуки шляхів демілітаризації економіки залежать насамперед від позицій США та Росії, які володіють майже 90% ядерних боеголовок світу. Попередньою умовою конверсії військового виробництва є істотна зміна пропорції розподілу фінансових, матеріальних і людських ресурсів між військовою та цивільними сферами. Наприклад, у США ВПК становить 20% в економіці країни. Щорічно лише безпосередні військові витрати цієї країни сягають майже 280 млрд. доларів. Тому перерозподіл цих ресурсів на користь цивільних галузей — важлива попередня умова конверсії військового виробництва.

Припинення гонки озброєнь сприятиме розширенню зайнятості, подоланню гострих диспропорцій у господарстві, послабить дефіцит державного бюджету, інфляційні тенденції, стимулюватиме ширше використання науки у виробництві тощо. Так, відносно низькі військові витрати в Японії та Скандинавських країнах є важливим чинником їх економічного процвітання. Оскільки заробітна плата працівників у військових галузях, скажімо, у США, в середньому на 40% вища, ніж у цивільній сфері, крім втрати роботи внаслідок конверсії (це переважно психологічний момент проблеми), можливе також значне зниження їхнього життєвого рівня.

В Україні ВПК, успадкувавши від СРСР майже 30% виробничих потужностей, виготовляв самостійно лише до 4% асортименту радянської зброї. Це разом з некерованими конверсійними процесами було однією з вагомих причин глибокої економічної кризи.[3]

Військові видатки мають позитивний вплив на економічне зростання, який, однак, дуже незначний порівняно з альтернативними шляхами використання дефіцитних ресурсів. Отже, збільшення військових видатків для прискорення економічного зростання не є оптимальним шляхом.

Однак, внаслідок ведення військових дій та невпинного зростання військових загроз витрати на оборонний сектор України постійно зростають. За підсумками 2017 року до бюджету надійшло понад 15 млрд грн. військового збору.[4] У серпні 2018 року було озвучено мінімальну фінансову потребу ЗСУ на 2019 рік на рівні щонайменше 112 млрд. гривень.[5] За цих обставин необхідно забезпечити максимальну економічну користь мільярдних витрат. Цього можна досягти наступними шляхами:

- зростання витратна високотехнологічне озброєння та машинобудівну галузь ВПК з перспективою використання цих технологій у цивільній промисловості;
- скерування зусиль на експортоорієнтовану продукцію;
- активне впровадження військової кооперації для спільної розробки та просування на світових ринках військової техніки.

Література:

1. Howard M. *The First World War* / Michael Howard., 2003. – 154 с.
2. *Звіт Стокгольмського міжнародного інституту дослідження проблем миру.* – 2017.
3. Саломатіна Л. М. *Стратегія конверсії військово-промислового комплексу України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.02.03 "Організація управління, планування і регулювання економіки"* / Саломатіна Лілія Миколаївна – Донецьк, 1999. – 28 с.
4. *Прес-служба Державної фіскальної служби України. Військовий збір. Обсяг надходжень до Державного бюджету. Підсумки 2017 року [Електронний ресурс] / Прес-служба Державної фіскальної служби України. – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/324209.html>.*
5. *У 2019 році армії необхідно щонайменше 112 млрд гривень – Муженко [Електронний ресурс].* – 2018. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-45204980>.

Х. Ярема

Науковий керівник – к.е.н., ст. викл. С.О. Комаринець

ОСОБЛИВОСТІ ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У США

Сільське господарство у будь-якій країні є важливою галуззю народного господарства, оскільки зачіпає інтереси кожної людини, адже виробництво продуктів харчування – перша умова життя населення. Також воно виступає сировинною базою інших галузей промисловості, зокрема